

Niternost a „entropie“

Slova mají někdy také svá velká úskalí. Když třeba mluvíme o „nitru“ a „niternosti“ v souvislosti s myšlenkovým modelem „události“, nemáme jistě na mysli všechno to, co se děje ‚v rámci‘ události, a to na rozdíl od toho, co se děje v jejím okolí (ať už užším nebo i nejširším). Stálo by za zvláštní výzkum (kdo ví, možná už byl dokonce proveden), co myslel Aristotelés „nitrem“, když řeckým novotvarem *entropieia* zdůrazňoval povahu díla (výkonu), jehož „příčinou“ nebylo nic vnějšího, nýbrž naopak něco „vnitřního“. Nejspíš by se ukázalo, že měl opravdu na mysli něco, co jako činitel bylo „uvnitř“ pohybu; pokud by tomu tak bylo, je zřejmé, že to není uspokojivé řešení. Nicméně stojí za úvahu, odkud se tento „činitel“ nebo „hybatel“ bere, neboť z pouhých „možností“ nevyplývá – možnosti jsou „jsoucna v možnosti“, a ta nepochybně jsou sama nehybná (stejně jako Platónovy ideje ve světě idejí). Mám zkrátka za to, že domyslíme-li myšlenku toho, co pracuje „zevnitř“ (a nebudeme toto „zevnitř“ redukovat na pouhé „uvnitř“), musíme dojít k závěru, že „nitro“ resp. „niternost“ je právě tak ‚rozlehlá‘ jako „vnějšek“, takže před nitro události se musíme dalším krokem otevřít k možnosti nitra (či niternosti) za hranicemi události jako celé říše, jako celého světa niternosti, v němž každá událost (každé pravé jsoucno) je „zakotveno“ svými kořeny.

(Písek, 151001-1.)